

Welzijnsmanifest 2010-2014

MOOI!
verbindt mensen

VOÓR

**welzijn
scheveningen**

Zebra

samen zeker

Welzijnsmanifest 2010 - 2014:

Juist nu mogen we burgers niet in de kou laten staan.

De meest kwetsbare Hagenaars verdienen onze steun. Een opleiding zoeken, werk vinden, kinderen opvoeden, op je gezondheid letten, zinvol vrijwilligerswerk doen: niet iedereen kan dat op eigen vleugels. Wij, de Haagse Welzijnsorganisaties (HWO's), MOOI, VÓÓR, welzijn Scheveningen en Zebra, helpen burgers daarbij en zoeken vooral de doelgroep op die zich niet uit zichzelf aanmeldt bij reguliere organisaties. Maar dat kunnen we niet alleen. Wij kunnen niet zonder ondersteuning van het gemeentebestuur en onze samenwerkingspartners.

Daarom presenteren wij, MOOI, VÓÓR, welzijn Scheveningen en Zebra, als Haagse welzijnsorganisaties ons tweede welzijnsmanifest. Het eerste manifest dateert van februari 2006. Vooruitlopend op de gemeenteraadsverkiezingen van 2006 en de totstandkoming van het collegeakkoord benoemden wij tien speerpunten voor de periode 2006-2010. Aan alle tien punten is de afgelopen jaren hard gewerkt door het College, de politiek, de welzijnsorganisaties, samenwerkingspartners en Hagenaars.

Dit nieuwe manifest schrijven we in roerige tijden. Naar verwachting slaat de economische crisis het hardst toe in 2010-2012. Dat zal op de korte termijn grote gevolgen hebben voor een deel van de Haagse bevolking, namelijk:

- De werkloosheid zal toenemen. Gevolg hiervan kan zijn een toename van de tweedeling in de Haagse samenleving.
- Deze toenemende werkloosheid zal kansarmen kanslozer maken.
- Mede door de crisis komt in toenemende mate spanning te staan op de integratie, waardoor verhoudingen tussen burgers in de stad onder druk komen te staan.

Maar kijken wij door de economische mist van nu, dan zien wij een toekomst waar grote tekorten aan arbeidskrachten zullen ontstaan. Bijvoorbeeld in zorg en kinderopvang.

Voor die toekomst heeft het huidige College een vergezicht geboden in haar 'Sociaal Economische Agenda 2020' met als doel dat zo veel mogelijk Hagenaars 'meedoen' en daar zijn wij het van harte mee eens. Daaraan leveren wij dan ook een belangrijke bijdrage. In talloze initiatieven en projecten van de afgelopen jaren is duidelijk geworden dat onze

sector een belangrijke inbreng heeft bij de ontwikkeling van (specifieke groepen) burgers. Het welzijnswerk biedt groepen burgers kansen om zich te ontwikkelen en volwaardig mee te kunnen doen in de samenleving. Dat doen we samen met belangrijke partners, als woningcorporaties, onderwijsinstellingen, gemeentelijke diensten en zorginstellingen.

Wij kennen grote groepen Haagse burgers en de burgers kennen ons. Het welzijnswerk is voor hen een vertrouwde omgeving. Wij hebben vanuit die kennis en ervaring ook de overtuiging, dat velen zich wel willen ontwikkelen. Maar mensen weten de weg niet, hebben een laag zelfbeeld, passen niet in procedures/systemen en worden min of meer 'gemorst' door reguliere instituties. Om deze 'potentials' te bereiken moet je ze opzoeken: in welzijnscentra, op scholen, op straat of in religieuze instellingen. Vanuit die ontmoeting bouwen wij aan vertrouwen en spreken wij hen aan op hun kracht en vermogen. Daarbij zijn wij in staat maatwerk te leveren. Hiermee leveren wij een belangrijke economische bijdrage, want mensen zijn actiever en maken minder gebruik van (financiële) voorzieningen. Daarnaast leidt dit tot ontspanning tussen groepen in de samenleving.

Ook op het werkgebied van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) nemen wij een stevige positie in. In de afgelopen vier jaar is hard gewerkt aan de opzet van de i-shops, de Haagse weetwinkels. De faciliterende functie van de i-shop moet verder worden versterkt en uitgebreid met ondersteuning van burgerinitiatieven, gezondheidsvoorlichting en ondersteuning van mantelzorgers. De preventieve taak en functie van het Haags welzijnswerk op het gebied van lichte ondersteunende zorg voor kinderen, jongeren en ouders dient te worden versterkt. Dit geldt ook voor de dienstverlening, preventie en lichte zorg voor ouderen en gehandicapten.

Wij kunnen deze faciliterende functie bieden, omdat wij beschikken over lokale oriëntatie en kennis van buurten en wijken. Hierdoor zijn wij in staat formele en informele sociale netwerken te organiseren. Met de invoering van 'Welzijn in de wijk' komt ons werk nog dichterbij de burger. Vanuit deze positie kunnen wij met onze speerpunten nog meer betekenen voor de burgers en werken we aan een nieuw gezicht voor het Haags welzijnswerk.

Speerpunten

1

Versterk de rol van de Haagse Welzijnsorganisaties (HWO's) op het terrein van ontwikkelen, leren, participatie en arbeid.

2

Maak mogelijk dat de HWO's het aantal participatieplaatsen, werkervaringsplaatsen, vrijwilligersplaatsen en stageplaatsen op jaarbasis uit kunnen breiden naar in totaal 5.000 plaatsen.

3

Investeer om kansarmen en kanslozen, kansrijk te maken.

4

Ondersteun de serviceverlenende taak van de HWO's bij burgerinitiatieven.

5

Faciliteer de rol van de HWO's in het voorzien van lichte zorg en ondersteuning aan ouderen en gehandicapten.

6

Faciliteer de rol van de HWO's op het thema gezond leven.

7

Veranker en versterk de preventieve rol (laagdrempelig en toegankelijk) van de HWO's voor kinderen, jongeren en ouders.

8

Erken en versterk de signaleringsfunctie van de HWO's door hen half jaarlijks een trendrapportage te laten publiceren.

Versterk de rol van de HWO's op het terrein van ontwikkelen, leren, participatie en arbeid.

De afgelopen vier jaar heeft het Haags welzijnswerk in samenwerking met partners, tal van projecten en initiatieven ontwikkeld op het gebied van ontwikkelen, leren, participatie en arbeid. En met het nodige succes. Voorbeelden zijn de zomerschool in de Schilderswijk en de opleiding “buurtconsulenten” in Escamp en Laak. Deze initiatieven tonen ontegenzeggelijk aan dat Haagse burgers – ondanks de algemene beeldvorming – zich wel degelijk willen ontwikkelen om een plaats en rol in de samenleving in te nemen.

Toch hebben veel Haagse burgers weinig maatschappelijk perspectief. Ze zijn voor onderwijsinstellingen en gemeentelijke diensten zeer moeilijk te benaderen. Het gaat veelal om mensen met weinig zelfvertrouwen, wantrouwen tegenover instellingen en organisaties, sociaal-maatschappelijke problemen, psychische problemen en onbekendheid met regelgeving. Aan de andere kant hebben wij de overtuiging, dat maatschappelijk kapitaal onaangeroerd blijft, als we deze burgers niet motiveren mee te doen. Wij weten dat een flink deel van de kansarme of kansloze burgers wel degelijk in staat is, een maatschappelijke rol te vervullen. Dat kan als actieve vrijwilliger, maar ook als toekomstige arbeidskracht. Dit kunnen werkloze jongeren zijn die praktijkonderwijs hebben gevolgd, potentiële mbo-uitvallers, inburgeraars of langdurig werklozen.

Juist door onze werkwijze en benadering die gestoeld is op vertrouwen, nabijheid, toegankelijkheid en bekendheid, zijn wij in staat, samen met hen hun maatschappelijke mogelijkheden te versterken. Juist die individuele benadering zonder drang of dwang werkt goed. Dit betekent niet alleen dat bewoners bij ons terecht kunnen voor leren, ontwikkelen, participatie en arbeid. Wij zullen hen ook actief benaderen. Via PR, de inburgeringstrajecten, Brede Schoolactiviteiten gericht op ouders, samenwerking met onderwijsinstellingen en de Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheidsprojecten. Wij zijn er van overtuigd dat door deze benadering – op maat – een deel van onze klanten in de toekomst ingezet kan worden in de zorg, kinderopvang en beveiliging. Als instrument zetten wij ook onze wijkcentra in. Dichtbij en bekend.

Maak mogelijk dat de HWO's het aantal participatieplaatsen, werkervaringsplaatsen, vrijwilligersplaatsen en stageplaatsen op jaarbasis uit kunnen breiden naar in totaal 5.000 plaatsen.

Op dit moment bieden wij stages aan middelbare scholieren, mbo'ers en hbo'ers, maar ook participatieplaatsen voor diverse projecten, duale trajecten voor inburgeraars, maatschappelijke stages en wat niet meer. Door deels nieuwe invulling te geven aan onze welzijnscentra en de rol van het welzijnswerk op het terrein van leren, ontwikkelen, participatie en arbeid te versterken, breiden wij dit aanbod aanzienlijk uit naar jaarlijks in totaal 5.000 plaatsen.

Wij kiezen er nadrukkelijk voor, open te staan voor de meer arbeidsintensieve stages en participatieplaatsen. Hierbij gaat het in het bijzonder om leerlingen van het praktijkonderwijs, mbo-niveau 1 en 2, dak- en thuislozen, gehandicapten en psychiatrische patiënten. Op dit moment doen wij dit al, maar in beperkte mate. Een stage bieden aan een leerling mbo-niveau 1 vraagt een arbeidsintensieve begeleiding door agogen, die daar beperkt tijd voor hebben. Stagebegeleiding geldt op dit moment voor agogen niet als prestatie. Daarom bieden wij deze stages zeer beperkt aan. Vreemd eigenlijk, want op het moment dat de leerling aan het eind van de dag klaar is met school, duikt ons jongerenwerk erop. Deze jongeren zijn absoluut een doelgroep van het jongerenwerk. En dat is dan wel prestatie. Wij stellen daarom voor prestatieafspraken te maken over de aantallen stages en werkervaringsbegeleidingen voor specifieke groepen.

Investeer om kansarmen en kanslozen, kansrijk te maken

In de voorgaande speerpunten gaven wij aan dat voor specifieke Haagse burgers een meer lokale, persoonlijke en op maat benadering beter werkt dan een gestandaardiseerde aanpak. Ambtelijke diensten en reïntegratiebedrijven verrichten uitstekend werk voor het leeuwendeel van de werkloze bevolking. Maar voor een deel van de bevolking is een andere aanpak nodig. De afgelopen jaren hebben wij de mogelijkheid gehad te experimenteren met deze groepen. En met resultaat. Wij pleiten ervoor, een aantal van deze experimenten structureel te financieren en ruimte te bieden aan nieuwe experimenten en een nieuwe aanpak. Daarmee is het Haags welzijnswerk in staat jaarlijks vele honderden kansarme en kansloze burgers maatschappelijk vaardiger te maken. Deze groep kan daarmee een maatschappelijke bijdrage leveren door vrijwilligerswerk en arbeid. Daarbij maken we de kanttekening, dat we een relatief goedkope voorziening zijn en hiermee een groot maatschappelijk en economisch rendement kunnen leveren.

Ondersteun de serviceverlenende taak van de HWO's bij burgerinitiatieven

In de afgelopen drie jaar zijn, in samenwerking met de gemeente Den Haag, de i-shops opgezet. Zogenaamde 'weetwinkels' voor wonen, zorg en welzijn. Deze i-shops zijn onder andere gevestigd in welzijnscentra. Wij willen de taken van de i-shops verder uitbreiden als servicepunt voor burgerinitiatieven. Omdat wij ons meer willen richten op ontwikkelen, leren, participatie en arbeid, richten wij ons minder op het organiseren van activiteiten voor burgers. Wij zijn van mening dat burgers hierin vooral zelf verantwoordelijkheid moeten nemen. Deze aanpak is zeker ook succesvol voor jongeren. Ons motto: Van welzijnconsument naar welzijnproducent. Het neemt niet weg dat burgers daarbij vast kunnen lopen in regels en procedures, daarbij onwetend zijn of (nog) onkundig om dingen zelf te organiseren. Wij bieden service, ondersteuning en coaching.

De gemeente Den Haag heeft een burgerschapsfonds beschikbaar gesteld voor de financiering van goede ideeën en initiatieven van burgers. Daarnaast bieden ook tal van fondsen, zoals het Oranjefonds en Fonds 1818, mogelijkheden voor burgerinitiatieven. Maar het blijkt voor burgers lastig om schriftelijke aanvragen te doen en zich te verantwoorden. Wij kunnen als brug functioneren tussen burger en gemeente of fondsen. Hierover willen wij afspraken maken. Dit geldt ook voor het zoeken en vinden van locaties waar burgers gebruik van kunnen maken om hun initiatieven uit te voeren.

5

Faciliteer de rol van de HWO's in het voorzien van lichte zorg en ondersteuning aan ouderen en gehandicapten.

Per januari 2009 is een deel van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) overgegaan naar de WMO. In het bijzonder de sociale of psychische ondersteuning van gehandicapten en ouderen kwam daarmee voor rekening van de gemeente. In de praktijk is het geen eenvoudige opgave voor de gemeente om dit op verantwoorde en juiste wijze uit te voeren, omdat er geen goed beeld van de doelgroep was en er nauwelijks middelen van het Rijk kwamen. Wij komen in de dagelijkse praktijk talloze mensen tegen die niet of nauwelijks over een sociaal netwerk beschikken en niet in staat zijn, zelf zaken te regelen. Omdat wij ons in buurten en wijken bevinden, en hier de formele en informele netwerken kennen, zijn wij bij uitstek de organisaties om ouderen en gehandicapten te ondersteunen. Ook de minder zichtbare doelgroep willen wij bereiken. Hierbij kunnen de i-shops fungeren als signaleringspost voor burgers, familie en professionals die zich zorgen maken over bewoners. Op basis van deze signalen kunnen vrijwilligers of professionals worden ingezet voor een huisbezoek. Vanuit de i-shops zien we toe of de juiste en passende hulp voor de oudere of gehandicapte ook daadwerkelijk wordt ingezet. Wij willen ook lichte zorg aan deze doelgroep bieden, naast of voorafgaand aan de meer traditionele zorg. Dit noemen we 'shared care'.

6

Faciliteer de rol van de HWO's op het thema gezond leven.

Wij maken ons als welzijnsorganisaties in toenemende mate bezorgd over de gezondheid van burgers. Vooral in probleemwijken houden mensen er vaak een ongezonde leefstijl op na. Obesitas is daarvan het beste voorbeeld. Maar ook de geestelijke gezondheid laat hier vaak te wensen over. Depressies en angststoornissen zijn veel voorkomende verschijnselen. De sterftecijfers spreken boekdelen. De gemiddelde leeftijd van overlijden ligt in deze wijken beduidend lager dan het Haags gemiddelde. Dat trekken wij ons als maatschappelijke organisaties ten zeerste aan. Belangrijke oorzaak is het ontbreken van kennis over zaken als voeding, beweging en het eigen lichaam. Preventie is daarbij het sleutelwoord, zeker in relatie tot de hoge kosten van de gezondheidszorg nu en in de toekomst.

Het Haags welzijnswerk kan en wil hierin een belangrijke rol vervullen. Wij kennen de mensen en hebben veelal hun vertrouwen. Daarmee zijn wij ook in staat mensen direct aan te spreken. In onze centra, op scholen, op straat of bij sportverenigingen. Een welzijnswerker is preventiewerker en daarmee ook gezondheidswerker. Het gaat tenslotte om 't gezond en wel van de burgers. Wij zijn in staat hiervoor nieuwe informele en formele netwerken op te zetten. Deze netwerken leveren een belangrijke bijdrage aan voorlichting en kennisoverdracht. Daarmee nemen burgers zelf verantwoordelijkheid. Wij verbinden mensen, zodat zij leren, elkaar helpen en ondersteunen. Voorlichting is belangrijk maar belangrijker is dat burgers zelf aan de slag gaan. Onze rol hierin is faciliteren en informeren.

Veranker en versterk de preventieve rol (laagdrempelig en toegankelijk) van de HWO's voor kinderen, jongeren en ouders.

Op het gebied van jeugd en opvoeding is Nederland, en dus ook de stad Den Haag, stevig in beweging. Inmiddels zijn in Laak, Haagse Hout en Scheveningen de eerste Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) geopend. In de komende jaren worden deze centra ook in andere stadsdelen gerealiseerd. In zijn algemeenheid zien wij in de discussies over de CJG's, dat het vooral gaat over problematische situaties. Helaas constateren wij dat relatief weinig wordt gesproken over de preventieve mogelijkheden binnen de CJG's. Voorkomen is tenslotte beter (en goedkoper) dan genezen. Wij zien grote vraag naar lichte opvoedondersteuning en preventie, terwijl vooral geïnvesteerd wordt in de gespecialiseerde jeugdhulpverlening. Opvoeden is moeilijk. Voor iedereen. Veel ouders hebben vragen of lopen soms even vast in hun opvoedende taak. Niets ernstigs (nog).

Het Haags welzijnswerk is een onmisbare laagdrempelige voorziening, waar je niet direct in het 'systeem' komt. Een voorziening die makkelijk te vinden is, in scholen, peuterspeelzalen, wijkcentra en het CJG. Onze rol in het CJG is logisch. Met onze werksoorten, peuterspeelzaalwerk, voorscholen, kinderwerk, tienerwerk, jongerenwerk en maatschappelijk werk, beschikken wij over de competenties en de mogelijkheden, jeugd langdurig in hun ontwikkeling te volgen. Het is daarom ook vanzelfsprekend dat wij partner zijn in de ontwikkeling van de Brede Scholen. Wij willen dan ook een actieve bijdrage leveren aan de Brede Scholen door het bieden van ondersteuning, coaching en lichte hulpverlening aan ouders en het aanbieden van een breed programma aan kinderen, onder andere gericht op beweging, cultuur en burgerschap. Een deel van onze inzet verplaatsen wij dan ook naar de scholen.

Het is belangrijk dat de rol van het welzijnswerk in Den Haag als vanzelfsprekend in deze ontwikkelingen wordt meegenomen. Gezien deze ontwikkelingen ondersteunt de gemeente deze 'doorontwikkeling' van het Haags welzijnswerk en erkent daarmee het belang van de preventieve aanpak.

Erken en versterk de signaleringsfuncties van de HWO's door hen half jaarlijks een trendrapportage te laten publiceren.

Wij staan dagelijks met vele honderden medewerkers, honderden stagiaires en duizenden vrijwilligers, kniediep in de Haagse samenleving. Als geen ander weten onze medewerkers, stagiaires en vrijwilligers wat er speelt in de Haagse samenleving, in wijken, buurten en straten. Te weinig hebben wij in het verleden mededelingen gedaan van ontwikkelingen en gebeurtenissen die van kleine tot grote invloed zijn op individuele burgers en/of de Haagse samenleving.

Met ingang van 2010 leveren wij jaarlijks een trendrapportage aan de gemeenteraad. In deze trendrapportage geven wij een actueel beeld van de ontwikkelingen van de stad en haar burgers. Wij leggen daarbij verantwoording af over onze inzet en ook hoe wij als organisaties ontwikkelingen zien en daar waar nodig, hoe wij die te lijf gaan. Wij pleiten ervoor, dat deze rapportages in de betreffende commissies in de gemeenteraad worden geagendeerd. Met deze rapportages willen wij bijdragen aan een gericht en effectief gemeentelijk beleid.

Daarnaast willen wij, in samenwerking met de gemeente, onderzoeken of deze rapportages in het kader van 'Welzijn in de wijk' ook als verantwoording kunnen fungeren. Dit mede om de administratieve druk (bureaucratie) te verminderen.

Tot slot.

Met onze speerpunten willen wij het Haags welzijnswerk gedeeltelijk een nieuwe invulling geven. Daarbij zoomen wij specifiek in op kwetsbare groepen in de Haagse samenleving. Of het nu gaat om jongeren met een lage tot zeer lage opleiding, ouders met opvoedingsvragen, nieuwe Hagenaars die zelf niet in staat zijn hun plaats in onze samenleving te creëren, werklozen, kwetsbare ouderen, zieken, gehandicapten; wij zijn er voor hen!

Juist door onze lokale gerichtheid en bekendheid met straten, buurten, wijken en burgers kunnen wij als geen ander bijdragen aan één van de gemeentelijke uitgangspunten 'Den Haag schrijft niemand af'. Nog meer dan voorheen zetten wij nadrukkelijk in op ontwikkelen, leren, participatie en arbeid. De positie en aanpak van het welzijnswerk kan hierin zeer goed aansluiten op de reguliere aanpak van gemeentelijke diensten. Wij zijn daarbij in staat mensen een eerste zet te geven op weg naar ontwikkelen, leren, participatie en arbeid. De kracht van het Haags welzijnswerk is mensen te verbinden met voorzieningen en met elkaar. Zo dragen wij bij aan ontwikkeling en participatie.

Met deze speerpunten wordt het welzijnswerk nog zichtbaarder in de wijken en buurten. Onze aanpak richt zich op outreachend werken (de straat op!) en activeren, stimuleren en motiveren van burgers. Hiervoor werken wij nauw samen met de Haagse Hogescholen in het kader van de herpositionering van het jongerenwerk, waarbij Hogeschool INHolland op maat lesprogramma's ontwikkelt voor de Haagse jongerenwerkers. Daarnaast is samenwerking met tal van organisaties en instellingen per definitie een voorwaarde voor goed Haags welzijnswerk. Onderwijsinstellingen, woningcorporaties, bewonersorganisaties, zorginstellingen, vrijwilligersorganisaties, Politie Haaglanden en gemeentelijke diensten zijn cruciale collegaorganisaties om kwalitatief welzijnswerk te leveren. Uiteraard blijven wij ons inzetten voor kwalitatief goede peuteropvang, voor scholen, maatschappelijk werk, sportieve en culturele activiteiten en diverse stedelijke projecten.

Wij zien de dreiging van de recessie. Ongetwijfeld zal ook de gemeente Den Haag hierdoor geraakt worden en daarmee minder geld krijgen voor investeringen. Wij zien ook dat juist door deze dreiging van de recessie, burgers in toenemende mate een beroep gaan doen op onze voorzieningen. En het gaat hier om burgers die feitelijk al in het 'maatschappelijk verdomhoekje' zitten. Daarom vinden wij dat we nu en straks moeten investeren in het welzijnswerk om de meest kwetsbare groepen in de Haagse samenleving te – blijven – ondersteunen in hun ontwikkeling.

MOOI

VÓÓR

Welzijn Scheveningen

Zebra

Colofon.

Het welzijnsmanifest wordt aangeboden door de vier Haagse Welzijnsorganisaties:
MOOI, VÓÓR, welzijn Scheveningen en Zebra.

Oplage: 750

Fotografie: Robert Stuyenberg, Rob Verbunt
Druk en Design: Drukkerij Van Deventer, 's-Gravenzande

Het welzijnsmanifest is ook te downloaden via:

- www.stichtingmooi.nl
- www.voorwelzijn.nl
- www.welzijnscheveningen.nl
- www.zebrawelzijn.nl

